

Datum
2023-11-01**Diarienummer**
M-2023-841Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Dispens från reservatsföreskrifterna för naturreservatet Öarna rörande skydds jakt på skarv

Ärendet

Naturreservatet Öarna i Stora Värtan är ett kommunalt naturreservat sedan beslut den 11 december 2000 (§ 172) i kommunfullmäktige.

Danderyds Viltvårdskommitté inkom den 6 oktober 2023 med en ansökan om dispens från reservatsföreskrifterna gällande skydds jakt på skarv i naturreservatet. I ansökan anges att dispens från jaktförbudet och förbudet att störa djurlivet i naturreservatet Öarna i Stora Värtan önskas. Vidare vill Danderyds Viltvårdskommitté avlägsna obebodda bon för att bromsa ny häckning av skarv.

I ansökan framförs följande motivering för att bedriva skydds jakt på skarv: ”Skarvkolonin i naturreservatet Öarna i Stora Värtan är en av Stockholms skärgårds största med en population av 2000–3000 individer. Dagskonsumtionen uppgår till cirka 1–1,5 ton per dag eller cirka 90–140 ton per år.” Enligt viltvårdskommittén ser man att skarven försöker utvidga sina områden. Större flockar drar in över Tranholmen och fångar fisk runt ön och skarven besöker även Edsviken dagligen. Detta är troligtvis för att fiskbeståndet i närheten av naturreservatet inte är tillräckligt och att skarven därmed söker nya plaster för födosök, samt att skarvkolonin inte får plats på Råholmen och Västerskär.

Området mellan naturreservatet Öarna i Stora Värtan och Blomholmen är utpekad som speciellt skyddsvärt och utgör ett viktigt lekområde för fisk. Kyrkviken som ligger inom rimligt flygavstånd utgör även ett viktigt område för fiskföryngring. Danderyds Viltvårdskommitté anser i och med ovanstående att länsstyrelsens villkor för jakt är uppfyllda och att jakt är av yttersta vikt för fiskbeståndet i Stora Värtan.

Danderyds Viltvårdskommitté anger att skydds jakten kommer bedrivas i enlighet med villkoren i Länsstyrelsen i Stockholms län beslutade skydds jakt på skarv.

Begärd tidsperiod för dispensen avser i första hand t.o.m. den 31 december 2026, alternativt t.o.m. den 31 december 2024.

Bestämmelserna för det av Länsstyrelsen i Stockholms län beslutade fågelskyddsområdet Råholmen och Västerskär kommer att respekteras.

Datum
2023-11-01Diarienummer
M-2023-841Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

Danderyds Viltvårdskommitté framför att naturreservatet inrättades med syftet att bevara och utveckla fågellivet och i övrigt ett rikt växt- och djurliv. Sedan skarvens ankomst till Råholmen och Västerskär har andra fågelarter trängts undan och växtlighet dött. För att uppfylla syftet med reservatet behövs en decimering av skarvbeståndet.

Danderyds Viltvårdskommitté anser att dispensen skulle uppfylla punkten i reservatets skötselplan som lyder: ”föreskrifterna skall inte utgöra hinder för åtgärder som är nödvändiga i samband med områdets skötsel och som anges i bifogad skötselplan”.

Kartbild från Skyddad natur (naturvardsverket.se), hämtad den 16 oktober 2023

Datum
2023-11-01

Diarienummer
M-2023-841

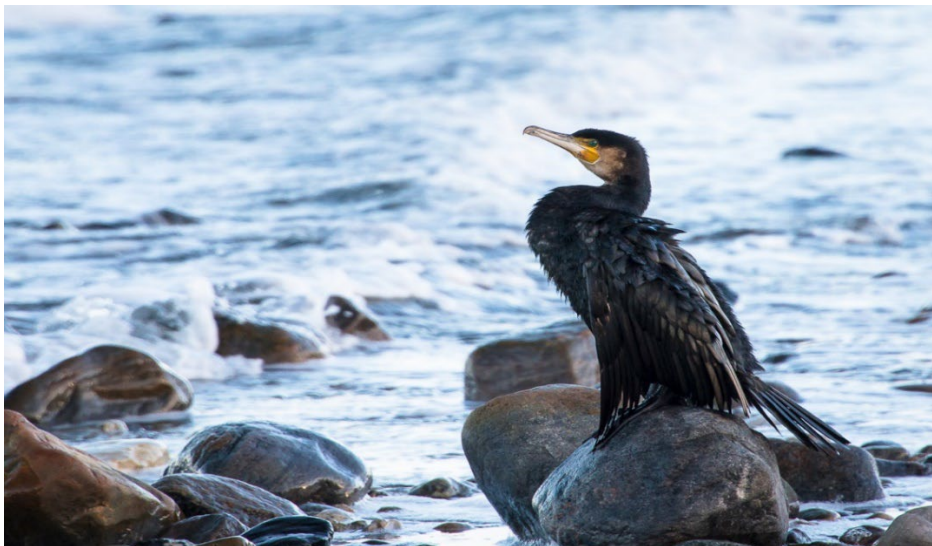
Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

Miljö- och stadsbyggnadskontorets förslag till beslut

1. Miljö och stadsbyggnadsnämnden beviljar Danderyds Viltvårdskommitté dispens från reservatsföreskrifterna för naturreservatet Öarna i Stora Värtan för skydds jakt på skarv enligt ansökan. Dispensen gäller till och med den 31 december 2024.
2. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beviljar att Danderyds Viltvårdskommitté avlägsnar obebodda bon inom naturreservatet.
3. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden beviljar dispens för skydds jakt utifrån de villkor och förutsättningar som framgår i Länsstyrelsen i Stockholms län beslut ”Tillstånd till skydds jakt efter skarv i Östersjön inom Stockholms län” (dnr 218-1477-2023), bilaga 2.
4. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden meddelar att skydds jakt ej får ske på öarna Råholmen, Västerskär och Svalnäs holmen under perioden 1 april 2024 – 31 juli 2024 då de är inrättade fågelskyddsområden.

Bakgrund

I Stockholms län förekommer arten storskarv (*Phalacrocorax carbo*). Storskarven förekommer i två underarter, vanlig storskarv (*Phalacrocorax carbo carbo*) och mellanskarv (*Phalacrocorax carbo sinensis*). Mellanskarven är den art som häckar i Sverige. Skarven räknas till gruppen flyttfåglar och brukar anlända till Stockholms län under mars-april och avflyttning brukar ske i augusti-oktober. Skavarna häckar i kolonier i träd eller på marken. Den plats där skarven häckar (bygger bo, parar sig, lägger ägg och föder upp sina ungar) kallas skarvkoloni. Under häckningssäsongen uppehåller sig skarvarna i kolonin ¹.

Cormorant, *Phalacrocorax carbo sinensis* - Mellanskarv, Author Ib Fagerlund - NaturePhotos

¹ [Skarv | Länsstyrelsen Stockholm \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se/stockholm/om-lansstyrelsen/om-losjerna-i-roslagen/losjerna-i-roslagen)

Datum
2023-11-01**Diarienummer**
M-2023-841Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

Den problematik som uppmärksammas främst är skarvens påverkan på fisket och fiskbestånden. Skarven äter bland annat upp redan fångad fisk i nät, men även i fiskodlingar. Enligt studier har skarven haft olika påverkansgrad på fiskbestånden. Det finns fiskbestånd som återhämtat sig och anpassat sig till skarvens predation, medan andra fiskbestånd minskat kraftigt eller ändrat storlekssammansättning.²

Det är EU:s lagstiftning som i första hand sätter ramarna för den svenska förvaltningen av skarv, medan det är länsstyrelsen som ansvarar för den regionala förvaltningen av skarv¹.

Enligt Länsstyrelsen i Stockholms län framtagna förvaltningsplan, ”Förvaltningsplan för skarv i Stockholms län” (rapport 2020:9), har storskarven ökat markant mellan åren 1994–2006 och skadorna från skarv har därmed ökat. Skarven påverkar bland annat fiske, fiskbestånd, terrest- och akvatisk växtligt samt andra fåglar och djurarter.²

Miljö- och stadsbyggnadskontorets utredning

Enligt 29 § jaktförordningen är det länsstyrelserna som beslutar om skydds jakt på skarv. Länsstyrelsen i Stockholms län har fattat ett beslut om tillstånd till skydds jakt efter skarv i Östersjön inom Stockholms län, daterat den 30 mars 2023 (se bilaga 2). Beslutet gäller från den 1 april 2023 till och med den 31 mars 2026. Beslutet är ställt till Stockholms läns fiskarförbund, men kan enligt länsstyrelsen nyttjas av andra utövare som uppfyller de krav och villkor som ställs i beslutet. I beslutet anges att jakt får bedrivas av innehavare av licens för yrkesfiske och jakträttsinnehavare på platsen, vilket innebär att även andra utövare kan använda sig av tillståndsbeslutet, förutsatt att länsstyrelsens angivna förutsättningar och villkor följs.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden prövar därmed inte frågan om skydds jakt på skarv enligt jaktförordningen utan bör hänvisa till villkoren i länsstyrelsens beslut. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden prövar däremot frågan om dispens från de kommunala reservatsföreskrifterna.

Enligt reservatsföreskrifterna är syftet med reservatet att bevara och utveckla fågellivet och ett i övrigt rikt djur- och växtliv. För att tillgodose syftet med reservatet beslutade kommunfullmäktige att föreskrifter ska gälla i reservatet. Under A. “Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet”, punkt 7, är det förbjudet att jaga.

Skötselplanen berör vegetation, skyltning, färbete samt jakt på mink. Vidare i “Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång”, ska markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet. Under punkt 4 framgår det att jakt efter mink ska bedrivas för att tillgodose ändamålet med reservatet.

Under C. “Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken”, utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar, punkt 3, är det för allmänheten förbjudet att störa djurlivet (t.ex. genom att klättra i boträd, fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräldjur eller groddjur). Danderyds Viltvårdskommitté är anlitade på ideell basis

Datum
2023-11-01**Diarienummer**
M-2023-841Miljö- och stadsbyggnadskontoret
Helene Boström

av Danderyds kommun som förvaltare av vilt på kommunal mark och anses därmed inte utgöra allmänheten, och därmed inte strida mot ordningsföreskrifterna.

Enligt reservatsföreskrifterna ska föreskrifterna i sig inte utgöra hinder mot åtgärder som är nödvändiga i samband med områdets skötsel och som anges i skötselplanen. Enligt skötselplanen ska jakt på mink bedrivas för att tillgodose ändamålet med reservatet. Jakt på skarv bör för en begränsad period tillåtas för att bevara och utveckla fågellivet, ett rikt växt- och djurliv samt fiskbestånden kring öarna. Sedan skarvens ankomst har andra fågelarter trängts undan och växtlighet har dött. För att uppfylla syftet med reservatet behövs en minskning av skarvbeståndet.

Miljö- och stadsbyggnadskontorets bedömning

Miljö- och stadsbyggnadskontoret bedömer att Danderyds Viltvårdskommitté bör få dispens från reservatsföreskrifterna för att bedriva skydds jakt på skarv i naturreservatet Öarna i Stora Värtan för att bevara fågellivet, ett rikt växt- och djurliv men även fiskbestånden kring öarna. Därtill medges möjligheten att avlägsna obebodda bon för att bromsa ny häckning av skarv inom reservatet. Sedan skarvens ankomst till naturreservatet har andra fågelarter trängts undan och växtlighet har dött. För att uppfylla syftet med reservatet behövs en minskning av skarvbeståndet.

Det bedöms som rimligt att tillåta skydds jakt och avlägsnande av obebodda bon under 2024. Viltvårdskommittén får under året utvärdera om behov kvarstår för 2025-2026 och därmed söka dispens på nytt.

Elisabeth Thelin
Bygg- och miljödirektörHelene Boström
Miljöchef

Handlingar som hör till beslutet:

1. Tjänsteutlåtande. Dispens från reservatsföreskrifterna för naturreservatet Öarna rörande skydds jakt på skarv
2. Beslut från Länsstyrelsen i Stockholms län. Tillstånd till skydds jakt efter skarv i Östersjön inom Stockholms län, daterat den 30 mars 2023
3. Ansökan om dispens från reservatsföreskrifterna (inkom 2023-10-06)

---

² [DA_2020_19 \(lansstyrelsen.se\)](https://lansstyrelsen.se)